

IMATGE

INTRODUCCIÓ

La rellevància que la imatge tecnològica té a l'àmbit de la comunicació de masses justifica que aquesta matèria centri els objectius i els continguts en les imatges produïdes tecnològicament, que si bé són força familiars, són també d'expressivitat i significació complexes, i en continuada evolució.

L'àrea d'Educació visual i plàstica de l'Educació secundària obligatòria ha ofert una aproximació al món de la comunicació i autoexpressió amb imatges, i ha comportat experiències simples de lectura i elaboració de missatges visuals i audiovisuals, incloent-hi els produïts tecnològicament, com fotografies, gravacions videogràfiques i imatges infogràfiques.

Aquest bagatge educatiu, més les pròpies experiències perceptives, comunicatives i simbòliques acumulades, constitueixen l'estadi des d'on avançar cap a models més personals, més conscients i més abstractes, d'anàlisi i de creació de missatges visuals i audiovisuals.

En aquesta matèria, l'alumnat reprèn el bagatge assolit anteriorment i aprofundeix de manera més conceptualitzada i especialitzada les seves competències en l'expressió i comunicació amb les diferents variants dels llenguatges visual i audiovisual en què es codifiquen les imatges tecnològiques fixes i mòbils. És a dir, es proposen aprenentatges destinats a incrementar les aptituds creatives de l'alumnat pel que fa a l'ús de mitjans tecnològics bàsics en la producció d'imatges: fotografia, videografia, reprografia, infografia. El conjunt d'aquests aprenentatges contribueix específicament a l'assoliment dels objectius generals de cicle que referencien capacitacions relacionades amb l'ús correcte de les diferents tècniques de comunicació i el desenvolupament de la capacitat crítica.

Aquesta matèria és integradora de diferents llenguatges. A més dels visuals, hi intervenen els verbals, els escrits, els sons i els gestuals. L'alumnat adquireix la visió complexa i integradora de les diferents disciplines que intervenen en l'elaboració d'un producte visual o audiovisual, i amplia les seves referències per a una futura elecció professional.

Tot i les especificitats tècniques i processals que les diferents tecnologies impliquen, s'evidencia la relació entre els processos de creació i de reflexió promoguts per altres matèries del batxillerat de la modalitat d'Arts. Cal remarcar especialment el treball de percepció i selecció de la realitat, i de codificació i descodificació d'imatges desenvolupat pel Dibuix artístic i pel Dibuix tècnic, i també l'ús de procediments tradicionals en la matèria de Tècniques d'expressió gràficoplàstica.

A més, el treball dels continguts potencia la formació d'actituds d'iniciativa, de col·laboració i de responsabilitat que reforça el seu caràcter pràctic i el treball en equip, sovint ineludible. Si en altres matèries el treball en equip representa una experiència interessant i estimulant, en l'espai pedagògic de la matèria d'Imatge esdevé fonamental, fins al punt que activitats pròpies de la matèria no podrien ser executades si no és en una actuació planificada i conjunta de grups d'alumnes.

OBJECTIUS GENERALS

L'alumnat, en acabar la matèria, ha de ser capaç de:

1. Utilitzar la tecnologia de captació, de generació i de tractament d'imatges per conèixer i expressar aspectes de l'entorn natural, artificial i social.
2. Codificar i descodificar missatges visuals i audiovisuals.
3. Emprar amb creativitat recursos bàsics de les tecnologies de la imatge i el so, especialment la fotografia, la videografia i la infografia, en la producció de missatges visuals i audiovisuals.
4. Reflexionar de forma crítica sobre diferents aspectes del món de la comunicació actual, fent èmfasi en la publicitat i incidint especialment en els canals que empen imatges tecnològiques.
5. Participar d'una manera creativa, autònoma i responsable, en la realització de projectes de comunicació visual i audiovisual, especialment en equips de treball.
6. Entendre manifestacions artístiques visuals i audiovisuals (fotografia, cinema, còmic, il·lustració i animació), i reflexionar sobre les seves perspectives de desenvolupament tecnològic i expressiu.
7. Conèixer i valorar les aplicacions de les diferents vessants del dibuix, de la pintura i de les tècniques manuals i tecnològiques en la creació d'imatges, i produir-ne amb diferents intencions comunicatives: publicitàries, d'il·lustració i també integrades en còmics.

CONTINGUTS

Fets conceptes i sistemes conceptuals

1. Percepció selectiva de la realitat.
 - 1.1. La mirada a través de la càmera: funció selectiva i compositiva del visor.
 - 1.2. La profunditat de camp i l'interès perceptiu.
 - 1.3. La imatge i el coneixement. L'entorn natural i artificial. La notícia i la ficció.
2. Comunicació mediatitzada tecnològicament.
 - 2.1. El llenguatge visual i audiovisual.
 - Naturalesa i concepte d'imatge.
 - Imatge tecnològica fixa i mòbil: elements de llenguatge, expressivitat i creativitat.
 - Denotació i connotació. La retòrica.
 - Nivells d'abstracció i de subjectivació.
 - Imatge única. Imatge seqüenciada, tipologies i codis: còmic, story-board, fotonovel·la, cinema i televisió. El temps en l'expressió i en la representació. Relacions imatge-so i imatge-text.
 - 2.2. La comunicació amb imatges tecnològiques.
Funcionalitat i situacions comunicatives. Els mass media.
Els missatges visuals i audiovisuals estereotipats. La publicitat audiovisual i gràfica. El cartell.
3. Producció i expressió amb imatges manuals i tecnològiques.
 - 3.1. La imatge fixa.
El dibuix i la pintura: la il·lustració i el còmic.

BATXILLERAT

La fotografia: fonaments i evolució tècnica.

Tecnologia fotogràfica: utilitatge, suports, espais, i processos de producció, reproducció i transmissió.

La infografia. Maquinari i programari de captació, generació i manipulació d'imatges.

3.2. Les imatges mòbils.

Suports fotoquímics i electromagnètics.

El cinema: fonaments i evolució històrica. Terminologia específica.

La videografia: tecnologia i processos de producció, reproducció i transmissió.

La televisió. Els entorns multimèdia. L'animació: dibuixos animats i animació d'objectes.

Procediments

1. Reconeixement de l'entorn.

1.1. Observació directa i mediatitzada tecnològicament.

1.2. Selecció i preparació de models i escenografies.

2. Comunicació amb els llenguatges visual i audiovisual.

2.1. Ús del llenguatge visual i audiovisual.

Definició d'elements de llenguatge i de relacions sintàctiques en missatges visuals i audiovisuals.

Representació objectiva i subjectiva amb imatges fixes i mòbils.

Descripció i narració amb imatges seqüenciades fixes i mòbils.

2.2. Lectura de missatges visuals i audiovisuals.

Identificació de funcions comunicatives de missatges visuals i audiovisuals.

Anàlisi dels nivells denotatiu i connotatiu de missatges visuals i audiovisuals.

Comparació i identificació de tècniques i processos tecnològics a partir d'obres i de resultats.

3. Realització d'obres visuals i audiovisuals.

3.1. Producció i/o transformació d'imatges fixes i lladres o conformant seqüències.

Realització de fotogrames i fotografies.

Guionització i producció de seqüències d'imatges fixes.

Utilització de la reprografia per a l'obtenció i la transformació d'imatges.

Generació i transformació d'imatges infogràfiques.

3.2. Producció de missatges audiovisuals.

Transferència de llenguatges.

Guionització, producció i realització d'obres videogràfiques.

Valors, normes i actituds

1. Sensibilització envers l'entorn natural i sociocultural.

1.1. Actitud oberta envers l'entorn natural i artificial.

1.2. Receptivitat envers esdeveniments comunicables visualment o audiovisualment.

2. Predisposició interpretativa i crítica de comunicació visual i audiovisual.

2.1. Consciència de la importància i actualitat de la comunicació visual i audiovisual.

2.2. Interès pels avenços tecnològics aplicables a la creació d'imatges.

2.3. Reconeixement de valors comunicatius i artístics en les imatges tecnològiques.

BATXILLERAT

2.4. Presa de posició respecte als missatges dels mass media.

3. Predisposició pel procés creatiu d'imatges tecnològiques.

3.1. Interès pel treball creatiu i per la recerca de solucions pròpies.

3.2. Estima de la pròpia producció i de la dels companys/es, i autocrítica.

3.3. Organització i mètode en el treball.

3.4. Hàbit en la correcta i segura utilització d'utilatge i materials.

3.5. Reconeixement de la utilitat de la divisió de tasques en la producció audiovisual.

3.6. Col·laboració responsable en treballs d'equip.

OBJECTIUS TERMINALS

1. Conèixer el concepte d'imatge i reflexionar-hi emprant les principals teories de la imatge.
2. Demostrar agudesa perceptiva en la selecció de fragments de realitat per comunicar amb imatges elaborades tecnològicament.
3. Preparar models i escenografies pel que fa a il·luminació i composició, emprar utilatge adient, com focals, filtratges, materials sensibles, i també les tècniques de laboratori o de postproducció, per aconseguir determinats valors expressius en les imatges produïdes.
4. Reconèixer i emprar coherentment codificacions específiques en diferents variants del llenguatge visual i audiovisual, especialment les del llenguatge cinematogràfic.
5. Analitzar missatges visuals o audiovisuals, inventariant elements de llenguatge, relacions sintàctiques fixes o temporals, valors expressius i valors semàntics.
6. Produir imatges fixes i mòbils amb correcció tècnica i expressiva, emprant tecnologia fotogràfica (blanc i negre i color), videogràfica i altres tecnologies a l'abast.
7. Descriure i representar l'entorn, comunicar esdeveniments de la pròpia realitat de manera objectiva o subjectiva, i/o narrar ficcions, mitjançant el llenguatge visual i audiovisual.
8. Dissenyar seqüències d'imatges fixes emprant el codis corresponents al còmic, la fotonovel·la, i l'story-board.
9. Cercar alternatives tecnològiques adequades a determinades condicions comunicatives en la producció de missatges visuals o audiovisuals.
10. Apreciar les diferents tecnologies de captació i generació d'imatges, com un mitjà adient per a l'autoexpressió, la creació artística i la comunicació d'idees.
11. Identificar tècniques i processos bàsics per a la captació i generació d'imatges a partir de l'observació de resultats.
12. Mostrar coneixement dels orígens i els fonaments de les tecnologies de la imatge i el so, les seves interrelacions, la seva evolució i la seva influència en el context social i artístic, i fer-se una idea aproximada del respectiu espai comunicatiu actual, incloent-hi els nous entorns multimèdia.
13. Aplicar coneixements de producció d'imatges tecnològiques en la realització de projectes, desenvolupant diferents dinàmiques de treball individual i en grup d'una manera activa, planificada i responsable.
14. Realitzar missatges visuals i audiovisuals com cartells, il·lustracions, publicitats, animacions i realitzacions multimèdia amb els mitjans manuals i tecnològics a l'abast.

BATXILLERAT

15. Valorar la preponderància dels missatges visuals i audiovisuals dels mass media i mostrar una actitud de crítica raonada especialment envers els estereotips, tant des del punt de vista d'emissor-creador com de receptor-consumidor.
16. Demostrar interès per les obres de creació realitzades en part o completament amb mitjans tecnològics i descriure-les correctament emprant la terminologia específica.
17. Comportar-se a l'aula-plató i als laboratoris de manera responsable, especialment evidenciada en la cura i bona utilització de materials, estris i màquines propis, dels companys i del centre, i en el manteniment en bones condicions per al treball de les instal·lacions i dels espais.